

Katecheza: Grzeszących upominać

Autor: Karolina Fromont

Katecheza długa. Może być zrealizowana na dwóch jednostkach lekcyjnych lub na spotkaniu młodzieży w parafii.

Cele katechetyczne - wymagania ogólne

- > Zrozumienie czym jest grzech w życiu człowieka i rozróżnienie pomiędzy grzechem pierwotnym, lekkim i ciężkim (grzechy powszednie i śmiertelne)
- > Uświadomienie znaczenia uczynku miłosierdzia "grzeszących upominać" oraz roli Ducha Świętego w osobistym nawróceniu człowieka.

Treść nauczania - wymagania szczegółowe

Wiedza:

- Uczeń wskazuje teksty Youcat określające czym jest grzech i zna rodzaje grzechów.
- jest świadomy skutków grzechu w swoim życiu
- zna sens uczynku miłosierdzia "grzeszących upominać"

Umiejętności:

- Uczeń uzasadnia konieczność poznania siebie samego, swoich niedociągnięć i pracy nad swoimi słabościami w walce z grzechem w życiu osobistym
- wyjaśnia sens i warunki realizacji uczynku miłosierdzia "grzeszących upominać"

Kształtowanie postawy:

- Uczeń prosi Ducha Świętego o Jego dary rozumu, mądrości, rady i umiejętności,
- poprzez prace nad sobą wzrasta w poznaniu samego siebie i swoich słabości,

Metody i formy pracy: Dialog, dyskusja, praca w grupach

Środki dydaktyczne: laptop, projektor, Youcat, tablica lub tablica multimedialna, kartki do pracy w grupach, Biblia

I. WPROWADZENIE

1. Modlitwa

Slajd 1. Prowadzący jako modlitwę czyta fragment Mt 7:1-5. Można przeprowadzić modlitwę jako rodzaj "lectio divina". Prowadzący po odczytaniu tekstu może zadać pytania (w drugiej osobie):

- Jakie słowa utkwiły tobie w pamięci?
- Co znaczą dla ciebie słowa które zapamiętałeś?
- Co Jezus mówi do ciebie osobiście w tym fragmencie Biblii?

2. "Napięcie między duchem a ciałem" Ga 5:16-26

Prowadzący prosi dwóch uczestników o przeczytaniu dwóch fragmentów: Ga 5:16-21 oraz Ga 5:22-26 wyświetla na tablicy (tablica multimedialna) lub przyczepia (zawiesza poszczególne słowa z obu odczytanych tekstów, wyświetla z prezentacji P.P.).

Komentuje: Od zawsze istnieje w człowieku rozłam. Dusza nasza chce by działo się tylko dobro w naszym życiu a jednak często my sami czynimy zło które ma wpływ zarówno na nasze życie jak i na życie innych ludzi. Często bardzo szybko ocenimy zły czyn drugiego człowieka ale natychmiast próbujemy siebie samych usprawiedliwić gdy popełnimy to samo zło. Jak nie popełnić błędu praktykując uczynek miłosierdzia "grzeszących upominać"?

II. ROZWINIECIE

1. Nauczanie Kościoła; grzech, co to takiego? Slajd 3. Praca w grupach, praca z Internetem (bądź komputerem jeśli prowadzący przygotowuje sobie wcześniej klipy), prezentacja wniosków
Prowadzący dzieli klasę na osiem grup. Rozdaje Youcat i Biblie albo Youcat i Katechizm Kościoła, laptopa (krótkie filmiki) oraz kartki z pytaniami i numerami paragrafów z Youcat do zapisania odpowiedzi i wniosków.

W trakcie odpowiedzi każda grupa wysyła przedstawiciela by zapisał wnioski na tablicy. Może to być w formie haseł. Np: GRZECH - odrzucenie Boga i miłości; - świadome słowo, czyn, zamiar przeciwko prawu Bożemu; - niszczy dobro; - odłączenie od Boga;

Prowadzący tak kieruje grupami i dyskusją by jasno sprecyzować konieczność osobistej pracy nad samym sobą oraz koniecznej obecności Ducha Świętego w życiu człowieka by w miłości i prawdzie dojrzewać do wypełnienia tego uczynku miłosierdzia. Prowadzący kładzie nacisk na uczciwą pracę nad własnymi słabościami oraz na fakt, że najlepszą formą wypełnienia tego uczynku miłosierdzia jest zachęcenie bliźniego do odbycia spowiedzi oraz modlitwa za daną osobę by otworzyła swoje serce na Miłość Boga obecną w tym sakramencie.

Grupa I. Co to jest grzech?

<https://www.youtube.com/watch?v=ip099t1DJ3M> grzech w 3 minutach. Dostęp 21.11.2016.

Youcat: 67, 315, 312, 313,

- Co to jest grzech?
- Czym jest grzech?
- Co grzech powoduje w życiu człowieka?

Grzech to odrzucenie Boga i Jego Miłości. Jest odłączeniem się od źródła życia (otrzymanego na chrzcie świętym). *Por. Youcat 67;*

Grzech to słowo, czyn lub zamiar którym świadomie i dobrowolnie sprzeciwiamy się prawdziwemu porządkowi rzeczy (prawu Bożemu). *Por. Youcat 315;*

Grzech zatruwa nasze relacje z innymi, rani i niszczy mnie samego. *Por. Youcat 315*

Grzech niszczy, zaciemnia i przeczy dobru. *Por. Youcat 313*

Grupa II. Rodzaje grzechu.

<https://youtube.com/watch?v=egfguYQUetc> dostęp: 21.11.2016. Upadek i grzech pierworodny. Mt 12:31-32. *Zróżnicowanie grzechu: Youcat 68, 69, 233, 235, 237;*

- Jakie są rodzaje grzechów?
- Czym jest grzech pierworodny, powszedni i śmiertelny?
- Co kryje się pod tajemniczym grzechem "przeciw Duchowi Świętemu"? *Por. KKK 1864*

Mamy następujące rodzaje grzechu: pierworodny, śmiertelny, inaczej ciężki, lekki czyli powszedni oraz grzech przeciw Duchowi Świętemu. Grzech pierworodny to stan pozbawienia "pierwotnej świętości i sprawiedliwości" jaka miał człowiek po stworzeniu przez Boga. Grzech powszedni jest grzechem lekkim, grzech śmiertelny jest grzechem ciężkim. Grzech przeciw Duchowi Świętemu to odrzucenie prawdy o swojej grzeszności (to do czego się nie przyznajemy, to nie może nam być odpuszczone).

Grupa III. Ciężar grzechu.

<http://www.teologia.pl/m/k/zag10-4.htm#3> Dostęp: 21.11.2016. Punkt 3: *Na czym polega różnica między grzechem ciężkim, czyli śmiertelnym, a grzechami lekkimi, zwanymi też powszednimi?*

Youcat: 316, 317, 318, 319, 320,

- Czym jest grzech ciężki?
- Jakie są warunki kwalifikacji grzechu jako "ciężkiego"?
- Co to jest grzech lekki?
- Co to są wady?

Grzech ciężki to świadome i dobrowolne zniszczenie relacji z Bogiem opartej na Miłości przez co człowiek traci możliwość zbawienia wiecznego. Świadomość popełnionego czynu i dobrowolne jego wykonanie są

podstawa kwalifikacji czynu jako "grzech śmiertelny". Grzech lekki nie niszczy relacji z Bogiem ale trwanie w nim może prowadzić do grzechu ciężkiego. "Wady to złe przyzwyczajenia, które zagłuszają sumienie i otwierają człowieka na zło" (por. Youcat 318)

Grupa IV Spowiedź.

Jn 20:21-23, Mk 2:3-12 i Hbr 12:11, Youcat: 225, 227, 234, 236, 239

- Jak rozumiesz słowa Hbr 12.11: "Karcenie wydaje się smutne ale przynosi plon"?
- Dlaczego księża mają prawo odpuszczać grzechy? Kto i kiedy im to przekazał?
- Kiedy i dlaczego się spowiadamy? Jaki jest efekt spowiedzi?

Nikt nie lubi być "karcony" czy napominany ale w perspektywie całego życia upomnienie często przynosi pożytek dla nas i dobre owoce, jeśli się zastosujemy do pouczenia. Jezus sam upominał grzeszących i odpuszczał im grzechy a to przynosiło im radość i pojednanie z Bogiem Ojcem; Jezus przekazał swoją władzę odpuszczania grzechów Apostołom, oni przekazali to dalej biskupom (swoim następcom), a oni kapłanom. Jezus powiedział "komu odpuście grzechy Będą im odpuszczone w niebie". Spowiadamy się by odbudowywać relacje miłości z Bogiem i bliźnim; by grzech nie zabrał nam życia wiecznego.

Grupa V Przemiana i praca nad sobą.

Ga 6:1-10, Youcat: 287, 226, 229, 70, 290,

- Co zło czyni z nami, w naszym życiu?
- Czego potrzebujemy by otwierać nowa, czysta kartę życia?
- Co to jest skrucha?
- Co mówi święty Paweł o pracy nad sobą?
- Kto i jak pomaga nam w walce z osobistym grzechem?

Zło odbiera nam wolność wyboru dobra. By zaczynać od nowa, po każdym upadku, potrzebujemy pojednać się z Bogiem. Skrucha to pragnienie poprawy wypływające ze świadomości naszej własnej grzeszności. Święty Paweł przestrzega nas przed porównywaniem się z drugim człowiekiem. Poucza byśmy czynili dobro innym a sami oceniali swoje postępowanie bo każdy z nas doświadczy konsekwencji swoich własnych czynów. Bóg daje nam Ducha Świętego który uwalnia nas z grzechu i prowadzi do prawdziwej wolności.

Grupa VI Grzeszących upominać.

<https://youtube.com/watch?v=KWV-bAHZuKw> dostęp 24.11.2016. 4 minuty. Biskup Rys, kwintesencja uczynku miłosierdzia "grzeszących upominać".

Podstawa: Mt 18:15, Youcat: 288, 291, 292, 294, 298,

- Jak, jednym zdaniem, podsumujesz każdy z punktów z Youcat?
- Jaki wg. Jezusa jest najlepszy sposób wykonania zadania ukrytego pod słowami "upominać brata"?
- Jaka jest podstawa wypełnienia tego uczynku miłosierdzia wg biskupa Rysia?

Zanim kogokolwiek upomnimy musimy dobrze poznać "kierunkowskazy" którym posługuje się Kościół (Katechizm i nauczanie Jezusa). Nie wolno nam osadzać osoby, ale pochylamy się nad czynem by zrozumieć przyczyny postępowania osoby.

"Człowiek jest odpowiedzialny za wszystko co robi świadomie i dobrowolnie" Youcat 288,

"To co czynie musi być dobre. Zła intencja w dobrej rzeczy sprawia że jest to zło" Youcat 291,

"Okoliczności łagodzą ciężar zła ale go nie znoszą" Youcat 292,

"Uczucia są cenne ale można je złe ukierunkować" Youcat 294,

"Pomyłka w rozeznaniu sytuacji i w działaniu nie obciąża nas ale nie może być wytłumaczeniem każdej naszej decyzji" Youcat 298;

"Idź i upomnij go w cztery oczy" Mt 18:15

Bez miłości nie wolno mówić prawdy o czynie drugiego.

Grupa VII. Owoce Ducha Św. w życiu każdego z nas.

Ga 5:22, Mt 10:19-20, Lk 12:11-12, Jn 14:16-18, Jn 20:21-23, Rz 8:1-2 i 14-17, Szczepan pełen łaski działa cuda a nie mogli sprostać jego mądrości bo z Ducha przemawiał Dz: 6:8-10,

- Które dary Ducha Świętego pomagają nam w pracy nad własnymi słabościami?
- Jak Duch Święty może nam pomóc wypełniać ten uczynek miłosierdzia?

- Dodatkowa ilustracja tematu katechezy: *Trzeba koniecznie wytłumaczyć "inne czasy" w których żył Ojciec Pio a także specyficzną posługę i namaszczenie Ojca Pio:*

https://www.youtube.com/watch?v=a_0ekENMyzs Ojciec Pio cz. 1.; dostęp: 22.11.2016. 1:27 10' Ojciec Pio upomina grzesznika; 1:29 20' przemiana serca; 1:31 00' pragnienie zmiany życia; 1:32 37' "zbawić grzesznika to jak ratować drzewko które usycha" do 1:33 00'.

2. Podsumowanie i zapis na tablicy wniosków:

Pytania do dyskusji:

- Na co pozwala rozmowa "w cztery oczy" w odróżnieniu od publicznego zwrócenia komuś uwagi?
- Co się dzieje gdy z szacunku do drugiego człowieka prosimy o rozmowę na osobności?
- Jak Bóg może działać w obu osobach, upominającym i upominanym, podczas rozmowy na osobności?

Idź i napomnij w cztery oczy - osobista rozmowa wnosi niewyobrażalnie więcej możliwości do wypełnienia tego uczynku miłosierdzia. Żona - mężowi, mąż - żonie, przyjaciel - przyjacielowi, napotkanemu na ulicy człowiekowi. Napominanie publiczne najczęściej prowadzi do wzburzonej dyskusji (programy telewizyjne, które oglądamy na co dzień to wielokrotnie dyskusje w których strony walczą na argumenty nie słuchając siebie nawzajem). Rozmawiając w cztery oczy mamy szansę usłyszeć co tak naprawdę działo się w duszy i sercu człowieka z którym rozmawiamy. Możemy zobaczyć sytuację jego oczami lub przekazać jak dana sytuacja wyglądała z naszej strony. Rozmowa w cztery oczy może otworzyć nas oboje na miłość Boga, na Jego miłosierdzie, na Jego pouczenie; daje nam szansę by samemu nauczyć się dużo więcej o Bogu i Jego działaniu w sercach ludzi.

*Do zapisania na tablicy (jest w prezentacji **Slajd 4**):* Rozmowa - osobista, - szczera, - daje szansę doświadczyć Bożej miłości, - spojrzenie na problem z różnych perspektyw, - zachowuje godność upominanego;

3. Świadek

Prowadzący może pokrótce opowiedzieć o sytuacji w której sam miał sposobność pomoc komuś w podjęciu decyzji o spowiedzi oraz jakie były dalsze losy tej osoby.

https://youtube.com/watch?v=k3_WiQWIWKI dostęp: 22.11.2016. Ojciec Szustak, 10 minut. Ciekawe świadectwo o spowiedzi w kontekście przygody z pękniętą oponą. Można pokazać tylko ten fragment, w którym ojciec Szustak mówi już o samym spotkaniu (bez tej pierwszej części o zmianie opony).

4. Zastosowanie życiowe

Jeśli jest możliwość można zaprosić księdza który w ciekawy sposób może uczniom przybliżyć temat spowiedzi i nietypowych sytuacji jakie miał które kończyły się spowiedzią. Innym ciekawym sposobem na "zastosowanie życiowe" może być stworzenie przestrzeni na nabożeństwo pokutne. Czy to w stylu Taizé czy to w salce czy w kościele przed Najświętszym Sakramentem takie doświadczenie wspólnej modlitwy z dobrym rachunkiem sumienia odpowiednim dla danej grupy wiekowej może przyczynić się do pogłębienia relacji z Bogiem, lub odkrycia Jego obecności w życiu każdego z uczestników.

<https://youtube.com/watch?v=ZWntusE3xcY> dostęp 22.11.2016. 3 minuty. Znana osoba, Radek Pazura opowiada o momencie nawrócenia którego wynikiem była decyzja o zawarciu związku małżeńskiego i porzuceniu życia w konkubinacie.

III. ZAKONCZENIE

Mając tablice multimedialną można punkty wyświetlać podczas podsumowywania. Można też skopiować na komputer i wyświetlić na ekranie.

Zanim można mówić o "upominaniu grzeszących" trzeba dobrze znać rodzaje grzechów oraz to co Kościół mówi o nawróceniu, o "odwróceniu się od własnego grzechu", o spowiedzi, żalu za popełnione grzechy, o każdorazowym postanowieniu poprawy i pracy nad sobą. Kościół zachęca abyśmy byli świadomi swoich słabości, sytuacji i powodów dla których upadamy sami. Dopiero w świetle Ducha Świętego i jego darów (szczególnie mądrości, rozumu, rady, umiejętności, bojaźni Bożej) człowiek może zwrócić się do drugiego by upomnieć, by pouczyć, by wesprzeć go w drodze ku świętości. Jezus (Mt 7: 1-6) przestrzega nas przed pochopnym pouczeniem innych ponieważ nie mając pełnego objawienia o sobie samych możemy skrzywdzić drugiego działając z niewłaściwych pobudek mając niejasną wizję przyczyn i powodów kierujących innym człowiekiem.

Jak możemy pracować nad sobą by uniknąć osadzania innych z perspektywy przekonania o swojej własnej nieomyślności.

1. Robić dobry rachunek własnego sumienia. Dlaczego? Ktoś mógłby mi zarzucić "hipokryzję" bo może robię dokładnie to samo i być może sam siebie usprawiedliwiam a innym wytykam co robią źle.
2. Jasno i konkretnie pracować nad sobą i swoimi słabościami. Szukać pomocy kierownika duchowego i spowiednika.
3. Prosić Ducha Świętego o jego pomoc, o jego dary które On zsyła byśmy mogli odróżniać zło od dobra
4. Zdobywać i pogłębiać wiedzę o tym co Kościół naucza o grzechu oraz jak walczyć z grzechem.
5. Praktykować miłosierdzie. Prawda bez miłości zabija, miłość bez prawdy utwierdza w niewłaściwych postawach i nie stawia wyzwania do podjęcia walki z grzechem.

Praca domowa:

<https://www.youtube.com/watch?v=n6jP2EVcJJM> dostęp 23.11.2016. 6 minut; "Grzeszących upominać" z perspektywy księży.

<https://www.youtube.com/watch?v=orARbyrb5qo> dostęp 23.11.2016. 5 minut; Ojciec Szustak "co to jest grzech".

Obejrzyj oba krótkie filmiki i zapisz odpowiedzi na pytania:

- Co mnie najbardziej zaskoczyło w ich słowach na temat grzechu? Dlaczego było to dla mnie zaskoczeniem?
- Co może być "belką" w moim życiu?
- Co mi przeszkadza widzieć ludzi takimi jakich ich Bóg stworzył, dobrych?
- Na podstawie klipów i całej katechezy jakie praktyczne działania mogę, dzisiaj, zrobić w swoim życiu by rozpocząć drogę pracy nad swoim grzechem oraz drogę wypełniania uczynków miłosierdzia?